

[Holstein.]
sigelserne. Men jeg kunde meget vel tænke mig, at man kunde gaa en noget anden Vej end foreslaaet af Socialdemokratiet, nemlig den Vej, som den ærede Ordfører for det radikale Parti, det ærede Medlem Hr. C. C. Heilesen, syntes at vise en ikke ringe Sympati for i sin Ordførelse forleden, og som følges principielt i Norge og Sverige, saa vidt jeg forstaaer, nemlig at de dissenterende Højesteretsdommere offentliggør deres Særvota ved Siden af Dommen. Jeg kunde meget vel tænke mig, at det var det hensigtsmæssigste og det, man lettest vilde kunne faa Højesterets Tilslutning til. Og det vil selvfølgelig have stor Betydning, at man ikke paa dette Omraade vedtager en Lov, som Højesteret enstemmigt er imod. Jeg kan tænke mig, at man lettest vilde kunne faa Tilslutning af Højesteret til en Ordning, som gik ud paa, at der skulde afsiges en Fællesdom af Flertallet i Højesteret, men at de dissenterende Dommere udførligt skulde begrunde deres Særvota, og at disse Særvota skulde offentliggøres. Naar jeg har gjort mig til Talsmand for offentlig Votering, har det ikke været for at svække Domsmagten, men tværtimod for at styrke den; jeg tror, at en Reform i denne Retning vilde have overordentlig stor Mulighed for at styrke Domsmagten. Domsmagten er Klippen i Folkehavets Stemninger og Lidenskaber, og Højesteret bør være Fyrtaarnet paa Klippen. I mangfoldige Sager, i hvilke der er politisk eller socialt Fængstof — vi kan tage en Sag som den, der nu er for Domstolene angaaende Loven om Invaliderentens Nedskæring, eller en Sag som Kolindsund-Sagen —, vil efter min Formening partipolitiske Agitationsmuligheder i høj Grad svækkes, i det Øjeblik de dissenterende Dommere offentliggør udførligt begrundede Særvota. Naar de dissenterende Dommere skal offentliggøre deres Særvota, vil Flertallet ogsaa tvinges til endnu udførligere at begrunde Flertalsdommen. Jeg vil ikke paastaa, at Højesterets Domme ikke i det store og hele er retfærdige og rammer det rigtige, men jeg mener rigtignok, at Højesteret, navnlig i de store Sager, der kan sætte Lidenskaberne ude i Befolkningen i Bevægelse, endnu er tilbøjelig til at begrunde Dommene alt for snævert og alt for tyndt. Naar en Højesteretsdom i en stor Principisag kommer til at lyde paa det nærmeste saaledes — det er maaske lidt karikeret, men der en Tendens i den Retning —: „Ihvorvel det maa erkendes, at Klageren havde Føje til at anse sin Paastand for begrundet, findes den dog under Hensyn

til samtlige foreliggende Omstændigheder ikke at kunne tage til Følge. . . . Thi kendes for Ret“, kan det godt være, at Dommen er retfærdig, men der findes ikke Antydning eller grumme lidt Antydning af det, der skulde være i Præmisserne, nemlig Retsbelæring, den retsskabende, retsdannende, retsformende Virksomhed fra Højesterets Side, der tiltrænges og tiltrænges i Særdeleshed, fordi Lovgivningsarbejdet her paa Rigsdagen i saa mange Sager, juridisk set, er i høj Grad mangelfuldt. At dette er Tilfældet, erkendes jo ogsaa af Socialdemokratiet; da vi for ikke længe siden havde Diskussionen om en Forfatningsreform, blev det udtrykkeligt fremhævet fra socialdemokratisk Side, at det vilde være i høj Grad ønskeligt, om man ved Siden af det Etkammersystem, Socialdemokratiet ønsker, havde en Institution med juridisk Competence, der kunde kritisk gennemgaa og revidere Lovene ud fra juridiske Synspunkter. Naar dette erkendes, er her a fortiori en Begrundelse for det berettede i Ønsket om, at Højesterets Domme bliver endnu mere udførlige, end Tilfældet er. Jeg vil derfor henstille, at dette Ønske i Betænkningen maa faa Udtryk i en Henstilling fra Ordførerne og et Tilsagn fra Justitsministeren om, at man vil søge at tilvejebringe en Reform paa dette Omraade i Erkendelse af, at en saadan Reform tiltrænges.

Dernæst vil jeg gerne henstille, at det samme Udvalg tager Spørgsmaalet om hele vor Sagførerstands Forhold dels til Retsplejen, Domstolene, og dels til Publikum op til Overvejelse; jeg tror, der er saare store Mangler i begge Henseender, baade i Sagførerstandens Stilling til Domstolene og i dens Stilling til Publikum. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa det sidste Spørgsmaal; der foreligger saa mange grelle Eksempler paa Misbrug fra Sagførerstandens Side overfor det retssøgende Publikum, at jeg paa dette Omraade for en Gangs Skyld i det store og hele kan være enig i den Kritik, der er rejst af det ærede Medlem Hr. Pinstrup.

Endelig skal jeg henstille, at Spørgsmaalet om en Reform af Presseloven, som det ærede Medlem Hr. C. C. Heilesen, der talte for det radikale Venstre, fremsatte Ønske om eller i hvert Fald viste, at han gerne saa virkeliggjort, tages under Overvejelse i den samme Kommission. Hvis jeg maa betragte den forhenværende socialdemokratiske Minister Steincke som Socialdemokratiets juridiske Ordfører, ønsker Socialdemokratiet faktisk en Reform af vor Presselovgivning; Hr. Steincke havde selv